

Joost Groeneveld

IJsland

Arme Haïtianen. Het armste land ter wereld. Dat ligt nu in de vernieling. De spullen kapot. Veel mensen dood. Radeloos. En u doneert ruimhartig. U betaalt voor herstel. U helpt. Laten we dat beeld even vasthouden.

Hoe wordt een land zo arm? Doordat ik het op school niet heb geleerd en het ook later niet heb onderzocht, wist ik niet dat Haïti al heel lang geleden een schatting kreeg opgelegd door Frankrijk. De Marseillaise gold kennelijk alleen voor blanken. De Haïtianen hadden gedurfd zich te bevrijden van slavernij. En het minste wat je dan toch moest doen, was daarvan de 'opportunity losses' aan de oude meesters vergoeden. Dat heeft tot na de 1e wereldoorlog voortgeduurd. Een eeuw lang waarin het land al wat het verdiende niet kon investeren, maar moest afdragen. De verhoopte winst van een kolonistator; winst die nooit werd verdiend. Een ander arm land: Zuid-Italië. Daarover heb ik wél op school geleerd. Maar wat ik leerde, getuigde niet van armoede. Het koninkrijk van de twee Siciliën. Met schitterende steden als Palermo en Napels. De eerste universiteit al in de dertiende eeuw in Salerno. Dat was geen arm land. Tot Garibaldi het uitleverde aan de Noord-Italianen: de eenwording van Italië. Zuid-Italië kreeg een onevenredig zware schatting opgelegd. En ik denk steeds dat de bestaande armoede daarin zijn oorsprong heeft. Of het Duitsland van na de 1e wereldoorlog. Die herstelbetalingen zijn bekend. Met alle rampzalige gevolgen voor Europa in de daaropvolgende eeuw.

Op dit moment hebben we Icesave en Landsbanki. Ik heb gemakkelijk praten. Ik had daar geen tegoed. Ik heb daar dus niets verloren. Hoewel, als belastingbetaler denk ik dat ik ongeveer € 500 kwijt ben, als bijdrage aan de bedragen die onze inmiddels ex-vice-ministerpresident Bos de 'slachtoffers' al heeft voorgeschoten en die nog zouden worden teruggehaald. Ik denk dat ik daar ongeveer € 1.000 voor moet verdienen. En dan reken ik alleen met inkomstenbelasting. Zo ongeveer hetzelfde zal voor u gelden. Hoe komt het dat we allemaal dat duizendje moeten lappen? Oorzaak is dat 'slachtoffers' (spaarders en budgetbeheerders) dat extra beetje rente bij Icesave wel wilden incasseren. Zij wisten natuurlijk best dat er op de financiële markten geen 'free lunches' zijn, maar het zou hun

tijd wel duren. Toch mooi meegenomen. Zelf zou je als provinciaal budgetverantwoordelijke de kans lopen achteraf het verwijt te krijgen dat je zo'n mooie rente had laten lopen. Zo gezien leek Icesave het minst kwaad. Bovendien wás het kennelijk niet zo riskant, die extra rente kreeg je wel degelijk gratis, want de bank deed in Nederland wat die deed, en De Nederlandsche Bank vond dat kennelijk in orde. Daarmee bestond voor velen dat risico niet, want je zou delen in de bankgarantie, door dezelfde ex-vice-ministerpresident Bos opgetrokken tot € 100.000 per geval. De Nederlandsche Bank wist wel dat het niet helemaal in orde was, maar dat wisten wij weer niet: zij mochten niets zeggen, zeggen ze nu. In Nederland heeft dus niemand de schuld.

Maar hoe is dat buiten Nederland? Daar duikt uit de Noordelijke nevels IJsland op. Een piepklein landje met een piepklein bevolkingje (vergelijkbaar met die van één Nederlands provinciestadje). Hetzelfde bedrag gespreid over de bevolking van dat provinciestadje is omgekeerd evenredig aan de verdeling daarvan over de Nederlandse bevolking. U mag het zelf uitrekenen. Natuurlijk hebben we recht op dat geld. Alles wijst daarop. Ook daar kunnen we niets aan doen. 'Ik heb dat met een zekere mate van woestheid geaccepteerd'. Als ik ex-topbankier was, zou ik zeggen dat het wrang is. Dat recht hebben we nu eenmaal. En die schandalige IJslanders durven tegen te spartelen. Waar blijft Michiel de Ruyter? Onze Bestevâer! Die heeft al eerder de Sont schoongeveegd. En de ketting bij Chatham 'doorgevaren'. Die zou het wel even gaan halen. V.O.C.-mentaliteit!

Of is er niets te halen? Wordt IJsland de Noordepese tegenhanger van Zuid-Italië; een koele versie van Haïti? Als u voor Haïti geeft, laat u dat duizendje van IJsland (eigenlijk maar € 500) zitten. Landsbanki is voor de IJslanders een ramp. We hebben toch geleerd van opgelegde schattingen? Na de 2e wereldoorlog kreeg Europa Marshall-hulp waarmee zij betrekkelijk snel uit het dal kroop. Denk daar eens aan. **An**

Joost Groeneveld, directeur Wingman Business Valuators BV, Breda